

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิม มีขอบเขตครอบคลุมในเรื่อง วัตถุประสงค์ สมมติฐาน กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิม
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีปัจจัยทางสังคมซึ่งประกอบด้วยอายุการปฏิบัติงานระดับการศึกษาความรู้ความเข้าใจในโครงการ การได้รับรู้ข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรมหรือการประชุมแตกต่างกันว่ามีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกันหรือไม่
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือมีระดับรายได้แตกต่างกันว่ามีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีอายุการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน

3. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับรายได้แตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่แตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน
5. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่ได้รับรู้ข่าวสารแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน
6. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่กับไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุม มีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของตำแหน่ง (Proportional stratified sampling) จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามอัตราการจัดกำลังพลของโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ จำนวน 126 คน และสุ่มจากผู้นำมุสลิมซึ่งเป็นคณะกรรมการประจำมัสยิดในหมู่บ้านเป้าหมายปฏิบัติงานของหน่วยกักขังพัฒนา ประจำปี พ.ศ. 2535 จำนวน 235 คน รวมทั้งสิ้น 361 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษาและจากประสบการณ์ของผู้วิจัย มีจำนวน 2 ชุด

ชุดแรก เป็นฉบับภาษาไทยใช้เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชุดที่สอง เป็นฉบับภาษาอาวี ใช้เก็บข้อมูลจากผู้นำมุสลิม แต่ละชุด

มีเนื้อหาสาระสำคัญ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การปฏิบัติงาน สถานภาพการสมรส การนับถือศาสนา ระดับ

การศึกษา ระดับรายได้ การได้รับรู้ข่าวสาร การได้รับการอบรมหรือประชุม การถือครองที่ทำกิน ภาระทรวงที่สังกัด และตำแหน่งผู้นำศาสนา และความรู้ ความเข้าใจโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรตาม คือ เจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ผู้ช่วยซึ่งมีความรู้ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน รวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 126 คน และใช้ผู้ที่มีความรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างดีอีก 6 คน รวบรวมข้อมูลจากผู้نامุสลิม 235 คนด้วยวิธีสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม และให้ผู้ตอบกรอกข้อมูลเองหรืออ่านให้ฟังแล้วตอบคำถาม ในกรณีไม่สามารถกรอกข้อมูลได้เอง ภายหลังจากดำเนินการแล้ว ได้แบบสอบถามที่สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 342 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.73 ซึ่งเพียงพอสำหรับการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากรวบรวมข้อมูลและประเมินค่าให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS. เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย, ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน เจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปและตัวแปรที่ศึกษา

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมอยู่ในระดับสูง
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีอายุการปฏิบัติงาน ระดับ รายได้ และการได้รับรู้ข่าวสาร แตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่ต่างกัน
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .000$) โดยกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีเจตคติดีกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่กลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไปกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมา และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่ต่างกัน
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่แตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .000$) โดยกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่สูงและปานกลาง มีเจตคติต่อโครงการดีกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการสูงกับกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการระดับปานกลาง มีเจตคติต่อโครงการไม่ต่างกัน
5. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมกลุ่มที่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่กับกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือประชุมมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = .032$) โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่เคยรับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่มีเจตคติดีกว่ากลุ่มที่ไม่เคยรับการฝึกอบรมหรือประชุม

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับเจตคติ และปัจจัยทางด้านสังคมที่ประกอบด้วย อายุการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจโครงการ การได้รับรู้ข่าวสาร การได้รับการฝึกอบรมหรือประชุม และปัจจัยทางเศรษฐกิจคือ ระดับรายได้ ที่แตกต่างกัน อภิปรายผลได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่อยู่ในระดับสูง ซึ่งน่าจะเป็นเพราะการที่ได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามโครงการจนได้รับทราบความจริงว่าโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ ไม่ได้ปฏิบัติซ้ำซ้อนกับงานของกระทรวงทบวงกรมอื่นดังที่เคยเข้าใจ แต่เป็นการเสริมช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น และผู้นำมุสลิมซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้โดยตรงทั้งในด้านการช่วยเหลือพัฒนาอาชีพให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น จึงเล็งเห็นว่าโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่นี้ดำเนินงานโดยไม่บริสุทธิ์ใจ ทำให้มีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่อยู่ในระดับสูง

2. ผลจากการศึกษาตามอายุการปฏิบัติงานพบว่า อายุการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีอายุการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่ต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานใน ข้อ 1 ที่กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีอายุการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีอายุการปฏิบัติงานแตกต่างกันแต่หวังการปฏิบัติงานไม่ได้เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ หรืออาจจะมีช่วงอายุการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการไม่แตกต่างกัน จึงทำให้มีเจตคติไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเจตน์ แจ็งโพธิ์

(2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่านักศึกษาโรงเรียนนายอำเภอและนักศึกษาโรงเรียนนักปกครองระดับสูงที่มีอายุราชการแตกต่างกันมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนีย์ เพ็ชร (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ที่มีอายุราชการมากและมีอายุราชการน้อย มีเจตคติต่อกิจกรรมนักศึกษาในการบำเพ็ญประโยชน์และศิลปวัฒนธรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. ผลจากการศึกษาตามระดับรายได้ พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 2 ที่กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับรายได้แตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน น่าจะเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมมีรายได้แตกต่างกันแต่มีโอกาสดำเนินการตามข่าวสารเกี่ยวกับโครงการเท่าเทียมกันเพราะปัจจุบันระบบสื่อสารมวลชนทุกชนิดสามารถเผยแพร่ไปสู่ประชาชนได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบท และประชาชนทั่วไปก็ได้มีความสนใจติดตามข่าวสารมากขึ้น ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ซึ่งโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเหล่านี้เป็นประจำ จึงทำให้มีเจตคติต่อโครงการไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนินยา เตชะธิตติ (2527 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าเกษตรกรในอำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมาที่มีรายได้แตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการประกันภัยพืชผลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยนันท์ คลังทรัพย์ (2525 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าระดับรายได้ของผู้นำชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร ไม่มีผลต่อการมีเจตคติต่อโครงการประกันการเจ็บป่วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจรัตน์ ฝักความดี (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า รายได้ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา สุวรรณกิต และคณะ (2529 : บทคัดย่อ)

ที่ศึกษาพบว่าปู่ย่าตายายที่มีรายได้น้อย มีเจตคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่า ปู่ย่าตายายที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งน่าจะเกิดจากปู่ย่าตายายที่มีรายได้น้อยสามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ดีกว่า ปู่ย่าตายายที่มีรายได้ต่ำที่อาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก จึงทำให้ปู่ย่าตายายที่มีรายได้น้อยมีเจตคติดีกว่า

4. ผลจากการศึกษาตามระดับการได้รับรู้ข่าวสาร พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่ได้รับรู้ข่าวสารแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่ต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 5 ที่กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่ได้รับรู้ข่าวสารแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน น่าจะเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่ได้รับรู้ข่าวสารทั่ว ๆ ไปแตกต่างกัน แต่ในส่วนที่เป็นข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้มีเจตคติต่อโครงการไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุลศักดิ์ โพธิ์เจริญ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าการได้รับรู้ข่าวสารของเกษตรกรผู้นำจังหวัดสิงห์บุรี มีผลทำให้อัตราการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตามแผนใหม่ต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สกนธ์ จันทรักษ์ (2528 : 63 - 71) ที่ศึกษาพบว่าการได้รับรู้ข่าวสารของหัวหน้าครอบครัวที่เป็นสมาชิกกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลในจังหวัดตรัง และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทัดดาว บุญปาล (2530 : 56 - 57) ที่ศึกษาพบว่าหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่ตำบลสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ที่มีระดับการรับฟังวิทยุสูงจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษามากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการฟังต่ำ

5. ผลจากการศึกษาตามระดับการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานในข้อ 2 ที่กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน โดยกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีเจตคติดีกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมาอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แต่กลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไปกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมาและกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ไม่ต่างกัน น่าจะเกิดจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไปได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการเท่าเทียมกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมา และกลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปแต่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปสามารถวิเคราะห์เหตุผลเกี่ยวกับโครงการได้ดีกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาลงมา จึงทำให้มีเจตคติต่อโครงการดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี นิละไพจิตร (2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของผู้ป่วยมีผลทำให้เจตคติต่อการบริการของรัฐบาลในโรงพยาบาลศิริราชต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นवलจันทร์ ทิมวงศ์ (2511 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าครูมีปฏิญากับครูไม่มีปฏิญามีเจตคติต่ออาชีพครูต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสภณ เดชมา (2523 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าระดับการศึกษามีส่วนทำให้เจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักศึกษาวิทยาลัยครูต่างกันแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ วงศ์สวัสดิ์ (2526 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ 5 ตำบล เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่มีต่อการสร้างงานในชนบท ซึ่งน่าจะเกิดจากผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่นี้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างงานในชนบทเท่าเทียมกัน เพราะเป็นโครงการที่ปฏิบัติเป็นประจำทุกปีและมีวิถีปฏิบัติไม่สลับซับซ้อนทุกคนสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายจึงทำให้มีเจตคติไม่ต่างกัน

6. ผลจากการศึกษาตามความรู้ความเข้าใจโครงการ พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำสุลิมที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่แตกต่างกัน มีเจตคติต่อโครงการต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .000$) โดยกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่สูงและปานกลาง มีเจตคติต่อโครงการดีกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการสูงกับกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการระดับปานกลาง มีเจตคติต่อโครงการ

ไม่ต่างกัน ที่ปรากฏผลเช่นนี้น่าจะเกิดจากการกำหนดช่วงคะแนนความรู้ความเข้าใจระหว่างระดับสูงกับปานกลางใกล้เคียงกันมากเกินไป จนไม่อาจแยกกลุ่มได้ชัดเจน จึงทำให้สองกลุ่มนี้มีเจตคติไม่ต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการสูงและปานกลางกับกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการต่ำ มีเจตคติต่างกันแบ่งได้ชัดเจน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 4 ที่กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการแตกต่างกันมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกันและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภฤชณี มหาวิรุณีห์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจและเจตคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก คือ เมื่อประชาชนกรรมการหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจโครงการมรดกคุณภาพชีวิตและความจำเป็นพื้นฐานระดับดีแล้ว จะทำให้เจตคติต่อโครงการดังกล่าวดีไปด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมโภชน์ สุวรรณรัตน์ (2532 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่ากรรมการสภาตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการสุพรรณบุรีแตกต่างกันมีผลทำให้เจตคติต่างกัน

7. ผลจากการศึกษาตามการได้รับการฝึกอบรมหรือประชุม พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ กับกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .032$) โดยกลุ่มที่เคยรับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่มีเจตคติดีกว่าซึ่งน่าจะเกิดจากผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรม หรือประชุมเกี่ยวกับโครงการมีโอกาสได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และประโยชน์ของโครงการ มากกว่าและสามารถสอบถามข้อสงสัยได้โดยตรง จึงทำให้มีเจตคติต่อโครงการดีกว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ที่กล่าวว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมกับไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ มีเจตคติต่อโครงการต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

ศักดิ์พงษ์ นิลไพรัช (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการประชุมชี้แจงหรือได้รับการอบรม มีการยอมรับการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดสูงกว่าสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ไม่ได้รับการประชุมชี้แจงหรืออบรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ ตระกูลดิษฐ์ (2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับ

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องเจตคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิม ต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมซึ่งมีเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่อยู่ในระดับสูง มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการไปสู่บุคคลภายนอกและประชาชนอีกทางหนึ่ง เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อโครงการตามที่ อนันต์ ศรีวิหิฏ (2526 : 33) ชาร์ล อาร์ ฟอสเตอร์ (Charl R.Foster, 1989 : 119) และเค็นเดอร์ (Kender, 1963 : 678) กล่าวว่า เจตคติบุคคลเกิดขึ้นจากการ ได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านหรือจากการพบเห็น และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการให้ข้อมูลใหม่ตามทฤษฎีตัดสินทางสังคม (Social Judement) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมนั้นเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับสูง มีอิทธิพลในการสร้างเจตคติตามที่ เคลแมน (Kelman, 1967 : 69-474) กล่าวไว้ว่า เจตคติบุคคลเกิดจากการยินยอมเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลของผู้อื่นหรือการเลียนแบบจากผู้ที่ตนยอมรับ ส่วนจะมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับแต่กรณีตามแนวความคิดของ เร็มเมอร์ส (Remmers, 1944 : 6-7)

1.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำมุสลิมและประชาชนมีการศึกษาที่สูงขึ้นทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ เพราะจากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีเจตคติ

ต่อโครงการดีกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ

1.3 ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยเน้นเนื้อหาในเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจหลักการเหตุผลวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีดำเนินงานตามโครงการ ให้มากขึ้นเพราะจากการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมที่มีความรู้ ความเข้าใจโครงการสูงมีเจตคติดีว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจโครงการต่ำ

1.4 ควรเปิดหลักสูตรฝึกอบรมหรือประชุม แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำมุสลิม และประชาชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง เพราะจากการศึกษา พบว่าเจ้าหน้าที่และผู้นำมุสลิมที่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือประชุมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ มีเจตคติดีว่ากลุ่มที่ไม่เคยฝึกอบรมหรือประชุม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุกฤษ์ หิรัญโต (2519 : 81 - 82) ที่กล่าวว่า เจตคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการศึกษาอบรม

1.5 ควรมีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อกระตุ้นให้เกิดเจตคติที่ดีต่อโครงการ ตามทฤษฎีแรงเสริมของ ฮอฟแลนด์ (Hovland) เจนิส (Janis) เคลลี (Kelly) ที่กล่าวว่า เจตคติของบุคคลจะเปลี่ยนไปตามแรงเสริม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาถึงสาเหตุที่ตัวแปรอิสระ คือ อายุปฏิบัติงาน, ระดับรายได้และการรับรู้ข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมเพื่อนำมาเป็นข้อแก้ไข

2.2 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เพราะความสำเร็จของโครงการย่อมขึ้นกับความร่วมมือจากประชาชน

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาเพื่อความหวังใหม่ เพื่อเปรียบเทียบกับโครงการอื่น ๆ ที่ไปปฏิบัติในสภาพชุมชนที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม

2.4 ควรศึกษาเจตคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำมุสลิมนอกพื้นที่โครงการ เพื่อเปรียบเทียบผลว่ามีความแตกต่างหรือไม่